

ION VATAMANU

*atât
de mult
al pămîntului*

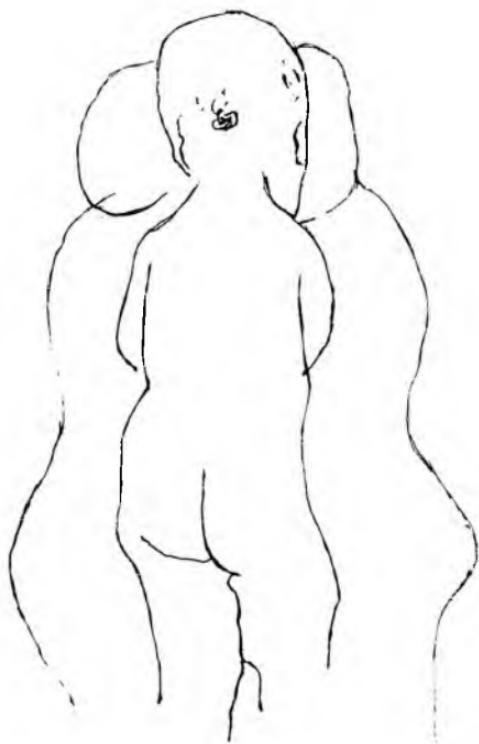

*afit
de mult
al pămîntului*

ION VATAMANU

C. Breuer

C. Brinley

ION VATAMANU

*atît
de mult
al pămîntului*

Poezii și balade

Chișinău
Hyperion
1990

ONC 84 Mol 7 - 5
v 30

42496

Prezentare grafică:
Simion Zamșa

Reproduceri după
Constantin Brâncuși

V 4702420202-167 37-90
M756(10)-90

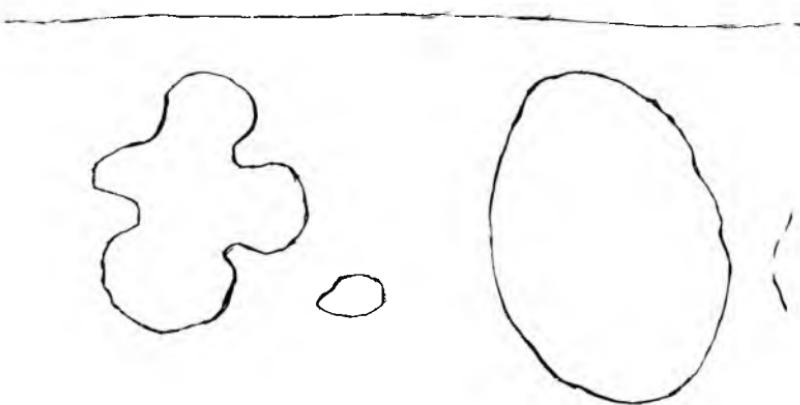
ISBN 5-368-00813-9

© Ion Vatașanu, 1990
© Simion Zamșa, 1990

Părinților mei
Maria și Ion

Motto:

Să cinstești pe tatăl tău și pe mama ta,
Pentru ca zilele tale să se prelungească,
Să pentru ca viața, pe care Domnul
Dumnezeul tău îl-a dat-o pe acest
pămînt, să fie bună

*atit de mult
al pămîntului*

C. Brănești

Voi vreți cumva... un scris
 Cu mii și mii de euri,
 Ca să rimeze-un vis
 Cu rime de jeleuri.

Să v-aranjeze tema
 Mai bine în fotolii,
 Să mă inspire schema
 De camforă și molii?

Voi vreți să vă convin
 În critici compilate?
 Poezia mi-i destin
 și mi-i cuvintul frate;

Nu voi ați pus răsadul
 Să-mi porunciți ce roade
 Ați vrea să dea prăsadul,
 Cînd poftă vi-i să roadeți.

Nu voi alegeți floarea,
 Ci eu, ca o albină,
 Muncindu-mi sărbătoarea,
 Nădăjduind lumină.

Mă-ndrăgostesc eu primul
 De țară și popor,
 Voi să vedeți sublimul
 Suflet și dator.

Ce vreți? Poeți de casă —
 Impodobiți canari?
 Eu sunt poet de clasă,
 Din cei mai proletari.

Cumva, un scris, nu trece.
 Comod cu stihuri fade
 Fiți buni acum și treceți
 În suflete mai calde.

Slujiți cu cinste țara
 Și calea ei cea nouă,—
 Se schimbă călimara
 Și-nții schimbați-o vouă.

C-o dragoste dintîi
 În lupte, nu la masă:
 Sus pinza, poezie,
 Jos, critică de casă.

ISTORIE SAU DESTIN?

Pier coroanele pe lacrimi...
Inapoi, la rădacini,
 N-am vrut rude în coran,
 Dar nici robi printre creștini.

N-am vrut pruncii să risipe
 Plaiul, casa, cu încetul,
 Ne-a fost eposul o oaie,
 Ce-a păzit-o-n vremi poetul.

Au strigat Europei-ntregi,
 N-avea timp să ne audă,
 În parfumul unor baluri
 Ne cîinsteau cu moarte crudă.

Ne lipsea de ce-i al nostru,
 Ba o Vienă, ba Berlinul,
 Noi la mare-am plîns Cetatea.
 Pe la munți — am plîns Hotinul.

Pe la Roma-am plîns credința.
 Pe la Moscova — o soartă,
 Scurgeam miere și din țărna,
 Ca să îndulcim o Poartă.

Tari și mulți, și numeroși —
 Tot pe noi să ne supună,
 Ba o cruce mîzgălită,
 Ba un cap de semilună.

Tot pe noi să ne rărească
 La moșie și dumbravă,
 Cerșetori copiii noștri,
 Buni de pradă și zăbavă.

Potrivit uneltei oarbe
 De-a rări în vîrf Carpații,
 Lingușeam străinătăți,
 Uneltildu-ne chiar frații.

Ce popor? Un fel de iarbă.
 O pășune prea amără,
 Ce ne-a fost întîi mormint,
 Apoi baștină și țară.

Ce popor? Ba o fereastră
 Pentru țari, pentru sultani,
 Cînd se tăvăleau cu poftă
 Peste piscuri de Balcani.

Ce popor? Ce plată cere?
 Ruble, galbeni sau țechini?
 N-am vrut rude în coran,
 Dar nici robi printre creștini.

Cum nu vrea? De ce nu roagă?
 Potopiți-l cu streini.
 Ori se mută în coran,
 Ori e rob printre creștini...

SĂ FII TINĂR

Să fii tînăr astăzi, tînăr,
Să fii piatră și lăstar,
Și din nou un chip de geniu,
Timpul iarăși proletar.

Să fii tînăr astăzi, tînăr,
Fără teamă, să fii demn,
Să cobori din pisc de flăcări
La izvor de untdelemn.

Să fii tînăr astăzi, tînăr,
Să fii unul, să fii toți —
Negustori destui prin burguri,
Nu văd, însă, patrioți...

Fiecare-n ale sale,
Din sărmani și mai sărmani,
A uitat că are-o țară,
A uitat că-i moldovean.

A uitat că are grai
Și-i tot zice-nțimplător,—
Dar, o, doamne, vreau minunea;
Măcar unul, dar popor...

Să fii tînăr astăzi, tînăr,
Să fii unul, dar deplin,—
Nu se-mpacă niciodată
Ce-a fost mult cu ce-i puțin...

ALEXE MATEEVICI PE VECHI ȘI PE NOU

Sîntem aprigi la-nnoire,
 Dar înceți la primeniri,
 N-am schimbat în sate glodul,
 Le-am schimbat la denumiri.

E poetu-n două baștini,
 Ba Căinari, ba Dumbrăveni,
 Ba că-l știm, ba nu-l cunoaștem,
 Ba șoptim: din moldoveni...

Ba-i al nostru, ba-i străin,
 Ba-i un popă, ba poet,
 Ce-i devreme-n mintea lumii
 Este-n noi întîrziat.

A murit pe nou în august,
 S-a născut pe vechi în mart,
 La-ngropare-au fost mai mulți,
 Mai puțini — la dezgropat...

Ingropau cu el și-o limbă
 Ce-a-nviat ca un erou,—
 Noi am plâns de-ajuns pe vechi,
 Să mai plîngem și pe nou.

Am avut dureri destule
 Și sluțite denumiri —
 Sîntem aprigi la-nnoire,
 Dar înceți la primeniri.

POEZIA

Poezia — acest cal al stelelor noaptea.
 Acest crai nou dimineața plecat,
 Această-împlinire de suflet singur.
 Această vină, acest vinovat.

Poezia — acest fulger pe vreme senină.
 Această veșnică scînteiere.
 Acest drum dintre mamă și prunc.
 Această bucurie, această durere.

Poezia — acest sănge tînăr,
 Această inimă într-o oprire.
 Acest bătrîn, această mireasă.
 Această nuntă fără de mire.

Poezia — acest șes cu stînci goale.
 Acest munte, această mare.
 Acest mut încis în cuvinte.
 Această ființă vorbitoare.

Poezia — acest surghiun luminos.
 Această beznă cu ochi de vis.
 Această mulțime de lîngă far
 Această smoală, acest cais.

Poezia e fără de-nțoarcere,
 Fiindcă ea însăși i-o cale,—
 Acest zeu nu iartă prefacerea,
 Iar pedepsele-i sunt epocale.

GRAI MATERN

Dulce-i mierea că-i culeasă
 De albine muncitoare
 Dar mai dulce-i graiul nostru
 Printre graiuri și popoare.

Că-i al nostru de departe
 Pînă azi, pe-același plai,
 Să-l vorbim c-o nouă carte,
 Scrisă tot cu-același grai.

Dacă-n lacrimi noi l-am tace,
 Ar lipsi în lumea mare
 Cel mai scump cuvînt de Pace
 și-un popor printre popoare.

Și-ar lipsi pe cer o stea,
 N-am ști luna cum răsare,
 Și-ar fi mută dragostea,
 Și-ar fi cerul fără soare.

Și-ar fi paseri fără zbor,
 Și cîmpii cu margini arse,
 N-ar fi susur de izvor,
 De-ar lipsi a-noastre case.

42496

Lumea-ar fi aşa de tristă,
Ca-ntr-o boală fără leac,
N-ar mai řti de ce există
Cu pămînturi care tac...

Graiul meu de veşnicie,
Al meu nume pămîntesc,
Cea mai scumpă poczie —
Grai matern, moldovenesc.

VREME NEAGRA

Libertatea-n dictatură
 Are-un nume enigmatic...
 Ce-au fost ţarii? Nişte miei
 Pentru-n teolog sălbatic.

Stalin ţar. Un nou tătucă
Cu poruncile de fier,—
 Plăceau morţii la culoare
 Şi popoarele, cînd pier.

Plăceau bastini părăsite
 Şi valori de coc-sacîz
 Ne mîndream cu-n feudal
 Ziditor de comunism.

Linguseam altarul lui
 În genunchi, eliberaţi,
 Peste nimburi — cel mai nimb,
 Impărat peste-mpăraţi.

Ingroşam minciuna-n cifre.
 Zece-am împărţit la trei.
 Ce-am găsit în perioade?
 Nişte resturi, nu idei.

In culori turnam licoare
 Prea cosmetic şi banal,
 Măsurăm pe la Sibir
 Perimetru mondial.

Nero Romei n-a dat foc...
 Altor Rome foc s-a dat.
 I-o plăcere să arzi oameni,
 Să sorbi singe închegat.

Să dai ocnelor talente
 Cu un zimbet cinghizhanic,
 Să te-ntreci cu necuratul,
 Să-l învingi și mai satanic.

Mare-implinitor de planuri
 Intru-un cuib de asasini,
 Da-n icoană — un Cristos
 Cu steluță-n loc de spini.

... Renasc artă din blestemă,
 Scriu, părinții ce-au tăcut.
 Tară dragă, te implor,
 Să nu-i spui că m-am născut.

Să nu știe, chiar de-i mort
 Că scriu cărți cu iambii triști,
 Tarul nu e. Taruł este.
 Mai trăiește-n staliniști.

O MIE DE "DACĂ"...

Dacă se va sfîrși apa de băut, vei bea rezultatele
 nechibzuințelor tale, învingătorule...

Dacă vei extermina înfrunzirea pădurilor, va fi nevoie însuși
 să înfrunzești, insetatule...

Dacă vei săraci solul de suflet, va trebui să-ți însămînțezi
 propria-ți limbă săracă, lipsitule de adevar...

Dacă vei sfîrși aerul în gura ta, vei închide gura fără să te mai
 lauzi vre-o dată, laudărosule...

Dacă pămîntul tău va trece sub asfalt, vei così fumuri
 puturoase pe gudronuri fumegînde, rătăcitule...

Dacă măurile se vor umplea de submarine, vei trăi în aceeași casă
 cu niște pești refugiați, nechibzuitule.

Dacă cerul va trece în stăpînirea rachetelor, în loc de stele
 vei admira generali, militaristule...

Dacă din nesocotințele tale se vor naște monștri, vei educa
 ființe monstruoase în numele unui viitor
 monstruos, nesăbuitule...

Dacă în tine se va muta Sahara faptelor tale, te vei oglindî
 în pagini nisipoase, neoglinditule...

Se sfîrșește mileniul, dar nu și moralitatea, doamne.

Dacă...
 Ei bine, nu zic, e frumoasă vorba, dar ce este poezia?
 Dacă acești doi fluturi n-ar pieri pînă-n seară, la noapte-aș
 discuta cu ei ce e poezia, poete...
 Dacă vremea de-o zi poate întuneca vremea de-un veac, la noapte
 discut cu cei dispăruți, amintitorule...

Dacă n-aș crede legendelor, aş cere ca deopotrivă cu demontarea
 rachetelor de rază medie să fie demontată și
 legenda Icar...

Inimă mea cere măsuri, nemăsuratule...
 Atîtea de «dacă» mă-ncearcă.
 Încît timpul sfîrșit e și parcă
 Sfîrșește-n inimă logic
 Spiritul astăzi mai mult biologic...

VĂ CHEM, PRIETENI

Reci zile, iarnă recce și prieteni reci...
 Cătam căldură-n suflet și dau de chipuri seci...
 Nu-ncerc să le resping, ci să le văd mai clare,—
 Și-adun în mine picuri ce cad din lumînare...

Si cad alături vieții, și cad și eu cu ele,
 Culeg pe jos lumișini și brațele mi-s grele,
 Și-ntreb de ce, prieteni, m-ați părăsit și unde
 V-aș regăsi, și iarăși căldura ne-ar pătrunde,

Ne-ar licări un vis, ne-ar îndemna cuvîntul,
 Am discută un vers cu nopțile de-a rîndul,
 Ne-am sprijini-n gîndire cum sprijineam odată
 Cu inima un cer, cîmpia noastră, dată

Ca moștenire nouă, cu grai și bucurii,
 Copii — părinții noștri și noi — ai lor copii,
 Acum, în alte vremi, acum, cu alte visci,
 De ce, prieteni, azi vi-s ușile închise.

De ce v-ați încuiat? De cine? Tot de voi?.
 Apoi ce-aveți a face cu certurile-șuvoi?
 Eu vă propun, prieteni, din nou prietenie,
 Cum v-aș propune-o mare, un suflet, o cîmpie...

CĂLUȚII DE HÎRTIE

Ei pasc prin cărți — căluții de hîrtie,
 Cu ei nu poți să ari, și nici să sameni.
 E drept că uneori s-arată printre oameni,
 Neînșăuați și slabî de călărie.

Iar coama lor, cînd potrivit e vîntul,
 Sau prin furtuni, pe fulger, cînd se-ntinde,
 E ca un vis și rar cine-o mai prinde
 În viața asta, cu sufletul și gîndul.

Și ochii lor... au ochi ce înviază,
 Iar cine-i vede vii e-un fericit apoi,
 Că dat i-a fost să-i vadă printre noi:
 Căluții de hîrtie — ei cărțile serbează...

CALITATE

Orașe noi, noi flori, cîntare nouă...
 Ca prin vechimi de ploi și astăzi plouă...
 Și sănt poeți și parc-ar fi să-nceapă
 Și albi noi c-o zbuciumată apă...

Și-ar fi să știu că-s inimi — gînduri noi,—
 Vizionari acum, realități apoi,—
 Pe-un cîmp cu maci, ce focul și-l întind
 Și cosmic ard, și cosmic se aprind...

Dar văd slăbite rime, cînd codrul nu rimează
 Cu păsări înserate, arsuri pe la amiază,
 Și nu se pot începe de nicăieri sortiții
 Ce-și leagănă talentul s-adoarmă-n propoziții.

Și nu se pot trezi în suflet de un veac,
 De cînd le place tihna și tihnei li-i pe plac,
 De cînd cu cinstea, cred, se face tîrg la piață
 Și pentru-o zi de lucru cer anul de vacanță.

Imi zic: i-a multă lene și poezia cască,
 Iar burta ei ce crește, nu-i burtă ce-o să nască,
 Ci-i spațiu lipicios cu texte potrivite,—
 Cu cît mai nepoet, cu-atîta mai cuvinte...

O, dac-ar fi să bată acum un pumn în masă,
Ca tunetul, mai tare, o lamă mai tăioasă:
— Destul! — s-aud.— Destul cu trăncănițul care
Se publică prin cărți, mai inundînd și ziare.

Destul! — s-aud.— Destul să lingușim dulceața.
Cînd sare cere pîinea, cînd sare cere viața...
Orașe noi, noi flori, cîntare nouă,—
Ce-mi zic de-atîția ani, acum v-o strig și vouă...

O, copilărie de demult, imagini de cîndva,—
Descopăr poetul ca-n tremur săclia,
Ce-ați vrea să-nceteze, de ce v-ați lipsi,
Dacă-n suflet s-ar sfîrși poczia?

Ce-ați pune-n pîine, ce-ați culege-n lumină,
Dacă-n suflet ar fi o rece ninsoare?
Eu fug de pustiu. Ce-i gol mă aruncă,
Muntele meu e-n zbucium de mare.

Vă chem să-l vedeți, vă chem să-l urcați,
Furtuna s-o prindeți în fulger, pe pisc.
Riscați într-un zbucium, acolo e firea,
Acolo-i și viața, acolo-i un risc.

Fără teamă urcați, fiți liberi la gînd,
Iubiți fără teamă, zdrobiți nepăsarea,
De-i puțin ce vă spun, auziți-mi vorbirea
În ecouri de munte, cînd se zbuciumă marea.

NU INVENTAȚI METAFORE

Nu inventați metafore,
 nu chinuiți cuvintu-n frumuseții,
 trăiți-vă talentul
 cu roua bunei diuineții.
 Nu inventați lumini
 ce nu există
 și vremi ce vi se par,
 trăiți-vă distinsul har
 cu focul ce-l aprinde-ți.
 Nu poate fi ales
 ce nu s-alege azi
 c-o mare trudă,
 nu v-amînați pe altă zi prezentul,
 că poate vi s-amînă și talentul
 și-atunci ce va-ndrăzni să spună
 altor vremi
 de-a fost inimicună
 metafora ce-ați scris.
 E dureros să recunoști
 la altă vîrstă, mai departe,
 cînd stai în fața ta c-o carte,
 că ți-a scăzut în inspirații tomul,
 că cel ce-a fost contemporanul tău
 nu seamănă cu omul
 pe care l-ai descris în scheme,
 ca un fricos care se teme
 să spună ce-a văzut...
 Puțin înseamnă — a face vorbe dulci,
 cînd un poet e mult mai mult
 decît vorbirea lui...
 Cînd un poet i-ales să cînte
 de destin, nu de cuvinte,
 de trăire, nu de vreme,
 de parcă cineva i-ar cere
 să schimbe sarea pe o miere,

cu dulci metafore-așezate
să spele lumea de păcate...
Dar lumea-i grea...

Mai grea acum ca altă dată,
și s-a ales prea mult trotil
pentru-o suflare de copil,
și-o bîntuie prea des un roi
c-o neagră matcă de război,
și umblă morțile pe glob
cu-nfățișarea unor snobi,
și poate fi, și poate fi
căntii poeții vor muri...

Și poate fi, și poate este
că trupul meu e-ntreg Pămîntul
și-l trec durerile de-a rîndul,
dureri de suflet și popoare,
cerîndu-și viața pe sub soare,—
și poate este, poate fi
să nu mai pot a-l lecui...

Nu inventați metafore,
nu-impostoliți cuvîntu-n vorbe goale,
c-acest sfîrșit de veac,
prea dezgolit,

se-neacă-n tot ce-a născocit
și n-are timp, și nu-i răgaz,
și dragoste-i lipsește azi...

Cu roua bunei dimineți
vă scriji durerile, poeți,
c-asa-i de mic acum Pămîntul
încît mă doare viața, gîndul...

SE CEARTĂ POEȚII

Se ceartă poeții, se transcriu urît,
 De parcă rimele-n lume s-au sfîrșit,
 De parcă pe cer a rămas doar o stea
 Și-o cer egoist: e a mea.

Se ceartă poeții, se minie frații,
 De parcă nu-i loc în constelație,
 De parcă nu-i loc nici în piept
 Deși pieptul mi se pare tot mai desert.

Se ceartă poeții... Atunci ce să spun
 De veacul acesta atomic, nebun.
 Atunci ce să cred? Atunci ce se face?
 Se ceartă-nde ei cîntăreții de pace.

Armate și arme? Perfecte muniții?
 Se ceartă poeții cu niște ambiții?
 Războie și marșuri? Metal și putere?
 Se ceartă poeții de aceeași durere.

Ape murdare? Văzduh nădușit?
 Se ceartă poeții, se ceartă cumplit.
 Foame pe glob? Păduri atacate?
 Se ceartă poeții cu rime vacante.

La cine se mută cîntările vieții?
 Le vînează pe rînd nepoetii.
 Uitare și grup? Replici neatente?
 Netalentele rîd... Ce faceți, Talente?.

Ce faceți din voi? Ce chin, ce blestem?
 Mă tem de-un război, dar și de voi mă tem.
 Mă tem de-un pămînt, de soarta ce-i vine,
 Mă tem de ce faceți cu voi și cu mine.

Cum să opresc atîtea dureri
 C-o singură inimă abia în puteri?
 Strigătul meu, o, vrea să vă-mpace —
 Se ceartă-nde ei cîntăreții de pace...

PASARE DE TRUP

Inima-i o pasare de trup,
O nerăbdare-a singelui.
 Un cîntec roşu,
 Ca un foc ascuns în flăcări,
 Nerăbdătorul foc
 Ce dăinuie fiinţa.

N-o umili.
 N-o obosi-nzădar,
 Nemernică invidie,
 Căci cloşca ta cu pui invidioşi
 Ii ciuguleşte zborul.

N-o rîde,
 Zmeu invidios
 Cu braţ de caracatiţă,
 Nu-ţi bate joc
 De nerăbdarea ei,
 Căci nerăbdarea ei e-un dar
 Asediat de adevăr
 Şi ne-mpăcare.

N-o urmări
 Că-i pasare de trup,
 Ce nu se lasă prin să
 Cu laţul sau cu mîna,
 Ci doar în gînd,
 În suflet se topeşte
 Suflarea ei de cîntec.
 Zborul ei, cind trece
 În pieptul tău
 Şi tu rămîi uimit
 De măreţia ei:
 Inima i-o pasare de trup...

DACA ȚI-I GREU

Dacă ți-i greu, dacă te surpă, dacă te fringe,
 Aprinde luminile tale și pornește la drum,
 Numaidecît va bate inima ta și va-ntreba sîngele
 Cine te surpă, cine te fringe, de ce ți-i greu și cum?

Asupra credinței tale se va-nălța focul tău nestins
 Asupra luptei, asupra cîmpului, unde se vede jertfirea,—
 Nu poate nimeni să calce sabia ta, de aceea ne-nvins
 Va rămîne sufletul tău, cuvîntul tău și iubirea.

De-așteptat nu-i timp, nu-i timpul cheltuielilor banale,
 E ca și cum pentru ultima dată, ca și cum mereu e tîrziu,
 Poate aşa vei fi mai stăpîn ție, mai frate-n ale tale,
 Cînd te vei întîlni mai curajos și mai viu.

Nu-nceta călătoria ta lungă și nesfîrșită,
 Drumețule pornit peste spații, vremi și idei,
 Nu te lăsa ademenit și trădat de vre-o ispita
 Care te-ar desființa, te-ar adoarme în plăcerile ei.

INAPOI NU ESTE CALE

Nu se poate. Înapoi nu este cale.
 Nu din laude e pîinea,
 Nici din hulă adevărul,
 Căci îngheată-n gură limba,
 Cînd mereu cuvînti doar șoapte
 Sau dai drept lumina zilei
 Niște licăriri de noapte...

Cînd pe jumătate viața
 ti-o trăiești cu mari rezerve,
 Alegînd idei subțiri,
 Infoiate printre verbe;

Cînd pe jumătate scriii
 Cu un spirit diplomatic,
 Măsurînd cu ochiul lemnul
 Pentru patul tău tematic;

Cînd adormi de-o lenevie,
 Dar afirmi că-i oboseală,
 Nu se poate, căci miroase
 Doar a eră medievală;

Cînd călduț te învelește
 O minciună peste gură,
 Cum să ierți a ei spoire
 Intr-un timp de cotitură?

Nu se poate. Înapoi nu este cale.
Nu vrea sufletul, nici taina,
Nici acest meleag cu oameni,
Ce doresc să-și schimbe haina;

Nu vrea gîndul, nici ideea,
Încadrată în proces,
Să respire fapte moarte
Într-un aer de progres.

Cînstei loc î se propune
Pe-acest front cu baricade.
Eu de-aici încep urcușul, -
Înapoi nu este cale. Nu se poate.

MOLDOVA

Cum toate se întorc acasă
La semnul sufletului bun.

Mă-ntorc și eu să lăcomesc mîrosul
Unui crîng cu busuioc străbun.
Mă-ntorc? Sau nici n-a fost să plec,
Căci n-am lipsit de-acasă, acasă sănt,
Unde mi-i martor drag poporul meu cuminte,
Ce și-a ales de trai acest frumos pămînt.
Așa a fost să fie și să mă-ncep cîndva
C-o rudă-ndepărtață, prin vremi de tot demult,
Ce glăsuie și azi în capul rubedeniei,
Cînd printre veacuri vechi eu vocea o ascult,
Cînd nu-i departe timpul, ci, iată, mi-i vecin.
Deși s-au scurs atîtea, încît pocalu-i plin;
Eu știu: se leagă-n lanț verigă la verigă —
Ce simt cu ce gîndesc, ce tac cu ce mă strigă
Să-mi recunoasc memoria, să știu că la izvoare
Am început o albie ce dăinuie sub soare.

Cum toate se întorc acasă
La semnul sufletului bun.

De parcă azi în grăiul meu se face-o casă
Și eu muncesc la zidul ei și temelie-i pun,
Și mă-ngrijesc de geamuri, și mă gîndesc la prag,
Să-mi fie dragă viața în graiul meu cel drag.
Să-mi fie veacul plin și eu să pot rosti
Că am iubit odată, cum mîine voi iubi,
Indrăgostit să sufăr, dar să rămîn tot eu,
Să-mi recunoasă pasul acest pămînt al meu...
O, voi păduri de noapte cu frunzetul în ploaie,

Ce pasăre vă cîntă? Ce vînturi vă-ntretaie?
 Ce somn neliniștit vă bîntuie desimea.
 Vă leagăna coroana, tainele v-adună?

O, voi, cîmpii de zi cu marginea de lună,
 Cu stropi de foc în zare, la orizont, departe,
 Ce aer vă-nvelește? Ce zboruri vă străbate?
 O, țară. Eu vreau să le cunoșc pe toate.

Să știu ce ape ai, ce poini și ce cîmpii,
 Ce spun bătrînii tăi, ce vor ai tăi copii,
 Ce-ndrăgostiți, ce dragoste, de ce
 Culeg în floarea ta alese cîntece?

Cum toate se întorc acasă
 La semnul sufletului bun.

De parcă am aflat o luncă fără nume
 Și-i caut numele, un nume vreau să-i pun.
 De parcă-ndrăgostesc doi bulgări de țărînă
 Pentru pămînt întreg, ce baștina-mi revine,
 Strîngînd asupra-i roua cu sîngele din mine.
 Așa mi-i țara ce-o numesc Moldova.
 Un cîntec pentru ea aleg de-atîția ani,
 De-atîțea ori șoptindu-l ca să-ndrăznesc o dată
 A-l spune făr' să-l tip c-o vorbă lăudată...

Cum toate se întorc acasă
 La semnul sufletului bun.

Un drept a obținut tăcerea mea,
 Cuvîntul drept ce astăzi vi-l propun.
 Aleg semințe-n zbor, le seamân zburătoare,
 Să dărui celor dragi o nouă răsuflare,
 Nădejdi și bucurii, și nașteri, vise noi,
 Ce-atît de mult le-așteaptă pămîntul dintre noi.

O, cum mă ndrăgostește acest peisaj matern
Cu fețe truditoare la încheierea zilei,
Pe drumul care duce la vatrele familiei,
Să-i întâlnesc cu-n cîntec, să-i mîngii, să-i disting.

Moldova mea, pămînt al celor ce-l iubesc.
Pămînt al cărților de-acasă cu pagini ce lipsesc.
Pămînt înflăcărat și rumenită pîine.
Lumina mea în veci va arde lîngă tine.

Cum toate se întorc acasă
La semnul sufletului bun.

POETUL NU CERE LAUDA

De ce mă lauzi, de parcă-ai vrea să pedepsești o pîine
 Cu ce n-ai auzit, nici nu cunoști, da-ți pare
 C-ar fi putut dospi pe chipul meu sau amăgi un mîne?
 Cum poți să rupi o coajă din ceca ce-ți năzare?

Cum poți striga? E rușinos și nu se poate
 Vorbi de rău un măr făr-a-i gusta mustirea,
 De parcă-mi zici de naștere pe la-nceput de moarte
 Sau îmi înșeli banal și taina, și iubirea?

De ce nu poți intra? Doar ușa mea-i deschisă,
 Atîta doar că-ncep din prag suflare caldă,—
 Te uită: o pîine c pe masă și-ncă nu-i cuprinsă
 De-a tale vorbe seci și lauda-ți n-o scaldă,

În ape lipicioase de noțiuni greșite
 Sau în sudori uscate, sleite pe la gură,—
 Eu nu-nțeleg de ce îmi aținesteți cuvinte.
 Ce-mi sună-n conștiință cum sun-o-mpușcătură?

Și eu tresar din somn, de parcă-i condamnată
 Și viața mea, odihna, suflarea mea, credința,—
 Pe-o parte, da, e lauda. Dar ce-i pe ceealaltă,
 Cînd c-o plămadă falsă îmi pedepsești ființă?

REMEDIU

M-ar lecui o iarbă,
o verde iarbă...
 Aş împărţi cu ea din oboseli
şi i-aş lăsa tăcerile ce m-au cuprins —
un cîrd pe-un şes întins...
 M-ar lecui prea poate
în cîmp
şi-o margine de noapte,
de care m-aş găti,
presupunînd pe zare,
ce taină vine asupra mea
pe-n tunecare...
 I-aş da şi ei
din oboseala mea,
să se aprindă-n
întuneric
lumina pe o stea...

M-ar lecui, eu cred,
o apă, un izvor,
ce curge-n cetișor
în lumea lui,
numai a lui,
căci poate m-ar primi
să stau cu el,
să-impart
durerile ce mă răzbăt...
 Eu alta nu i-aş cere,
decît un strop potolitor,
ce nu-mi ajunge-n viață...

M-ar lecui în dimineață,
pe roua-n prag de casă,
bătrîna mama mea frumoasă,

bătrînul tatăl meu, îngăduit
de bucuria c-am venit...

M-ar lecui cu sfatul lui
primăvăratic
și vechiul măr cu fructe dulci de vară,

cărui i-aș cere să nu moară,
că morți destui în lume am văzut,
că-i plină lumea de durere
și nu-i ajunge poate-un pom
ca mărul cel bătrân
cu bunătate-n mere...

M-ar lecui, mi-ar fi de-ajuns
sosirea unei păsări călătoare
în-ar lecui cu ce-a văzut,
trecind în zbor o mare,
cu ce-a adus din depărtări
la cuibul de sub grindă,
ca s-o văd, cum obosindă,
destinu-și pe cartă pe aripe...

Nimic deosebit nu cer.
Cer niște clipe
sincere, curate,
precum i-aș cere unui frate
frăția doar...

M-ar lecui...
Mi-ar fi de-ajuns...

• • •

Tracic. Dacic. Get-latin?
 Ba mă dau, ba mă-mprumută...
 Ba mi-i tată un păgîn,
 Ba mi-i mamă o cucută...

Profesori la teorii
 Inventivi de ipoteze,
 Sînt părinții însă vii,
 Voi muriți cu-a-voastre teze...

Nu mă miră. Din salariu
 Faceți epoci viitoare,
 Zâmbiți într-un acvariu
 Alte soiuri de popoare...

Ce pot zice? Nu mă mir,
 Vi-i selecția cinstită.
 Ba sunt sort de trandafir,
 Ba sunt sort de răsărită...

E rănit cuvîntul nostru,
Paseri roșu beau în sînge
Lacrimi pentru cine naște
Un popor de-a nu se stinge.

Soarele în astă țară
La apus în noi apune,
Într-un rîu ce întrelaie,
Păstoriile străbune.

Lacomi nu ne știe veacul
N-am rîvnit averi streine,—
De ce plînge limba noastră
Cu silaba-n mărăcine?

De ce aspră-i fața noastră
Și zîmbim prin cicatrice,—
Înapoi ne-aruncă timpul
Într-un grîu fără de spice.

Doamne, te-am rugat destul,
Văd că uiți de ruga sfîntă,
Toată umbra ce-i pe lume
Peste mine c răsfîntă.

Mii de ani aştept luinina
Ce-ai promis-o creştineşte,
Dar şi azi o mai ascunzi
De pămîntul ce-o doreşte.

Sufletul mi-i răscolit
Şi ni-i leac şi n-am ce-i face,
Şi-s păstor, şi mioriţei
Iarba astă nu-i mai place...

SCRIITOR BASARABEAN

Se dedică amintirii scriitorului basarabean
Mihail Curicheru, victimă a cultului stalinist

Scriitor basarabeancă
Cu penița de răsura
S-a pierdut romanul tău
Între dragoste și ură.

Pe cîmpia strămoșească
Între singe și cenușă
Tu rosteai cuvîntul mamă,
Ei băteau cu pumnii-n ușă.

Tu rosteai cuvîntul tată,
Evocînd prin vremi poporul,
Ei în ușă ta loveau
S-o străpungă cu piciorul.

Miezul nopții mistuia
Tema cărților cu teamă,
Ei băteau cu pumnii-n ușă
Tu scriai cuvîntul mamă,

Miezul nopții tremura
Într-o inimă curată,
Ei în ușă — cu piciorul,
Tu șopteai cuvîntul tată.

Și-apoi, doamne, au intrat...
 Cărți și-atît... Și scriitorul...
 Băteau cărțile cu pumnii,
 Inspirația — cu piciorul...

Cărți și-atît... Și-un mac pe masă,
 Roș ca sîngele din ușă.
 Și lumina unei lămpi
 Intr-o umbră de cătușe...

Apoi trenul cel cu sărmă
 Și un ultim drum în ceată,
 Nici Cristos n-a cunoscut,
 Cum trec oamenii din viață...

Morți și-atît... Și moartea lui...
 Și-a fost dragoste nu ură...
 Scriitor basarabean
 Cu penița de răsură...

Nici să presupun măcar
C-am fost tînăr și-am iubit,—
Îmi pare-acum c-am născocit
Vremea veacului sugar.

Nici să lăcrămez nu pot
Că nu-i timp de lăcrămat,
Haina mea s-a destrămat,
De cînd sînt, de cînd o port.

Apoi — nu știu, dacă-n gînd
Mai răsar cîmpii cu flori
Și te țin de subțiori,
Tot pe urmă-ți alergînd.

Iar în zare cînd te pierd,
Eu tresar ca un nebun,—
Nu-i aşa că presupun,
Și-i minciună cum mă văd?

Spune-mi că-s acel de-atunci,
Cu sărutul ce-ai uitat
Să mi-l dai, cum mi l-ai dat
Pe poiana dintre lunci.

Să știu iar că ochii tăi
Mă privesc nesupărăți,
Cum cobor de prin Carpați
Și sănt tînar ca și ei.

Viața noastră-i numai vis
Ce-i cu dragostea-mplinit,—
Unde ești, de n-ai venit
Lîng-un rug ce l-am aprins?

LIVIU DAMIAN

Nu-i poetul, iar acasă se fac praznicuri plângînd,
 Vorbitořii stau la masă și-l califică pe rînd,
 Și-l înaltă-n neființă, de-i cobor realitatea,
 Unde nu-l știau în viață îi ajută-acuma moartea.
 El ascultă, el îi vede din portretul de alături
 Și le-ntinde răsuflarea într-o iarnă cu omături,
 N-are-a spune azi la masă — ce spunea odată-n tunet
 Că nu-i plac vorbiri deșarte și, la fel — al lor răsunet.
 Liniștit e, pare calm, doar se-ngălbenește fața
 De sudoarea astei lumi, cărei îi cintase viața,
 Și pe care a lăsat-o, timpuriu, ca s-o aplece
 La examenul tăcerii cu o notă-acumia rece.

El se uită. Al lui ochi de-asprimi neconfundate
 Cu vederea trece rînduri printre aburi de bucate,
 S-ar atinge de mîncare, dar nu-i hrana ce-o dorește,—
 Prea vorbită-i pîinea azi și prea mult ne-mibătrînește.
 Prea vorbit e vinul care s-a-nduleit în gură sec,
 Parcă-și cere nebăutul peste-un veac de zile-ntreg,
 Nici de sare nu se-atinge, sarea el ne-o lasă nouă,
 Celor care stau la masă curăței — în haină nouă,
 Supunînd sub dinți, arare, lingura de supă caldă,
 Ce ne mîngîie lăuntric și ne curăță, ne scaldă-n
 Băi hrănace ce repară ale noastre sănătăți,
 Ca odată să ieşim l-ale lui seninătăți...

Nu-i poetul? Este, totuși, de vorbim de lipsa lui,
 Mestecînd miroșul pînii cu cel al cuvîntului,
 Rătăcind aprecieri într-o vagă-ndepărtare,
 Parcă-i pregătim cunună din ce-i plantă de uitare
 Sau lăsăm împrăștiate cîte-s chiar nelămurite
 C-a uitat a ne mai spune cu-a lui tunet de cuvinte,
 C-a uitat și noi refacem rîndul celor ce-s uitate,
 Și-i croim pe placul nostru alte drepturi și dreptate...

Vor începe să-l cuprindă lauri reci de alte zile,
 Mai purtându-l printre pagini analizele umile,
 Înălțind pe pietre vechi ale lui cărturării,
 Din ce-a fost odată viu înveli-vor în hîrtii,
 Vor spori în tomuri groase întocmite disertații,
 El tăcînd prin ce-or dezbată mai încolo candidații,
 Ale lui gîndiri de susflet le-or ghici pe la lecturi,
 Amintindu-l cîte-odată fruntea altei edituri,—
 Ce n-o fi nicicînd pe lume? A lui rocă, cea fieroasă,
 Mersul lui prin Chișinău, ca o curgere nervoasă,
 A lui prindere de mină, coborîtă în fiori
 Și un somn sub steaua care l-a mințit de-atîtea ori.

N-or mai fi în pieptul lui niște tainice izvoare,
 Dintre cele ce sub valuri ardeau alpii curgătoare,
 Nici păduri ce-au scuturat frunza-n crestele de corn,
 Parcă duse azi să doarmă lîngă multe care dorm.
 Un copac va crește-ncet, unde-i loc de căpătii,
 Îngînînd tâceri de țară prin amurgurile tîrzii,
 La întoarceri de la coasă, de la seceriș modern
 S-o așterne printre doine, al lui cîntec tot modern,—
 Poate-atunci ieși-va-n cale să-și întîmpine pămîntul,
 Să-l cutremure pădurea, vîntul tot mai legânîndu-l...

SCRISOARE DESCHISA

E timpul unei scrisori deschise,
 Deși o scriu de-atâția ani, o dor,
 Azi mă renasc în litere tăioase,
 Să mă rescriu în fața tuturor.

E timpul meu ideinic și artistic,
 Cînd arta mea obține înălțimea,—
 O, în sfîrșit, e soare și consemn
 Talentul în relații cu mulțimea.

Nu pot uita, trecutul mă întreabă,
 Îmi punc visul la ceas de încercare,—
 Ce-am scris, ce scriu e bogăția țării
 Si bătălia ei de structurare.

Poeți, veniți, e liberă metaforă
 Si dreptul de-a gîndi în comparații,
 Pe baricade azi urcați al vostru suflet,
 Cuvîntul vostru greu de meditații.

Nu zăboviți prin lîncede palavre,—
 Că s-a schimbat în inimă trăirea,
 Eu pot striga acum: talente, e amiază
 Unei zile noi, ce-și vindecă iubirea.

Lumina-ntr-adevăr acum ne este caldă
Și chipul mai senin în albia globală,
Nu cel ce doarme-n sinea lui e condrumetul meu
Ci care poartă-n piept suflare mondială.

De parcă regăsesc pe la-nceputuri drumul,
Pe care voi porni cuvinte proletare,—
Ce timp deschis și cum mă-ndeamnă versul
Să mă deschid mai larg într-o scrisoare.

INCEP O ZI, INCHEI O NOAPTE

Incepe ziua, propriu zis, cu o neliniște,
 C-un semn al inimii, c-o știre,
 Și nu-nțeleg, de ce poeții
 In lume au aşa menire?

De ce se-nțimplă insomnii
 Și prăbușiri, și înălțare?
 De ce să mergi, pe unde nu-i
 Nici drum și nici cărare?

De ce sînt stele, depărtări,
 Sînt șoapte neaflate,—
 Ca alteori de tine însuți
 Să fii și mai departe?

Cum se rînduiesc la sens
 Răspunsul și-ntrebarea?
 Și ce-i mai zbuciumat în lume —
 Sufletul sau marea?

De ce cuvîntul are viața
 Pe care însuți i-o mărești,—
 Ca să-ți îndrumă-nchipuirea
 Peste trebile lumești?

Nu-nțeleg de unde vine,
 Ce izvoare stau curate,—
 Dar, propriu zis, cu o neliniște
 Incep o zi, închei o noapte.

DE PACE

Nădejdea-mi se ține de soarele ei.
 Mă bucur deschis ca un prunc.
 Poetul hrănește acum porumbei
 Cu metafore de sămîntă și plug.

Poetul visează și-i firesc să viseze
 O lume mai dreaptă și bună,
 Și crede-n cuvîntul ce produce sinteze
 În clipele lui de furtună.

Poetu-îmblînzește și sapă metale,
 Cultivă garoafe în cuget sărmân,
 Salută cu inima dimineți mondiale
 La un capăt de drum-meridian.

Crează, înseamnă, zidește o pace,
 Metaforă vieții — întîiul erou,
 Nu doarme — gindește, căci are-a reface
 Ființa-pe-vechi în ființă-pe-nou.

Cînd scrie poetul? Intreabă-i pe-ai săi.
 El lumii îi țipă ce este un prunc...
 Nădejdea-mi se ține de soarele ei
 Cu metafore de sămîntă și plug...

ALB ȘI NEGRU

Un negru a cîntat,
Ca noaptea fără lună...
(din folclorul negrilor americană)

Pielea nu e vinovată,
Ura-i fără de pigmenți,
Caracatița-i flămîndă
Și de moarte, și de vieți,

Și de armă, și de bani —
Patria învinge robi,
Adevărul pedepsește
Alb și negru pe neghiobi.

Argumentul se prăvale
Cu leguma peste dinți,—
Și ce poftă înrudite
Cu ieșirile din minti.

Cum sănt palmieri locali,
Dacă-s totuși introduși?
O idee zugrăvită
De un meșter cu mănuși.

Și ce gînd de deșertare
A pămîntului de spic,—
Mic a fost, acumă poate
Să mai fie și nimic,

Doar un nume, un simbol,
Un neînsemnat produs,
Trambulină roditoare
Pentru sporturi de supus,

Diplomatică mixtură,
Diagrame la EREN,
Ambulanță cu sirenă
Și cu crime pe teren,

Emisari neanchetați
Prin ținuturi de haram —
Iată cvasul cum se varsă
Alb și negru în program.

INSOMNII ȘI INTREBĂRI

Trece-o iarnă. Nu-i usoară.
 Aud pasul primăverii,
 Tot mai frămîntîndu-mi mintea
 Printre vise și materii.

Tot mai chinuind lumina
 Unuibec ce mă orbește,—
 Mai prind gînduri pe hîrtie
 Și cum prind — mă-mbâtrînește.

Astfel viața mi-am legat
 De tristeți și bucurii,
 Petrecînd de-a rîndul nopți
 Tot cu aceleași insomnii.

Mierea asta, dulce parcă,
 Alteori e și amară,—
 Cînd mă roade îndoiala
 Celor scrise, bunăoară.

Cînd mă macină global
 Întrebarea unui veac,—
 Cum să dorm? Cum să lipsesc?
 Cum să nu știu? Cum să tac?

**DISCURS POLEMIC DESPRE ARTĂ,
VIATĂ ŞI VORBE**

Rîvnim, ne temem, ne-avîntăm,
Schimbăm tăceri pe vorbe-mii,
Ne-am supărât pe-ai noștri buni
Şi-am rătăcit nişte copii.

Ne pare sfînt ce-am scris odată,
Greşela miine-o vom vedea,
Căci viaţă ce-i? Nu-i vis în somn,
Nici gura care se hrănea.

E poate-un orb, cătind vederi
Prin porţi întinse-n ochii lui,
E poate-o pîne-ntrre flămînzi
Şi o risipă-ntrre sătui...

Ce-i arta? Amintiri de suflet
Prea strîmtorat în piept de coaste,
Ca nişte luptători zdrobiţi,
Ce nu mai pot forma o oaste?

Sau e-un cîntar al cinstei sfinte,
Ce egalează cu-n răspuns,
Căci n-o să mai ajungi la nime,
La cinstea ta de n-ai ajuns.

Nu călăreți de vorbe goale
Cere timpul la-nnoire,
Ci datornici patrioți
Și exemple de slujire.

Cu vorbe nu alini dureri,
Dar cu durere-ncepe soarta,—
Pe viață viața o s-o schimbe,
Dar cine să ne schimbe arta?

CHIP ȘI MASCA

Iat-o fața, colo-i masca,
 Ochii, dinții, sbîrcitura,
 Vorba rîde de ce-aude,
 De cuvînt se strîmbă gura.

Iat-o fața, colo-i coada,
 Singură și fără cap,
 Ca și cum stăpînul pleacă
 Cu costumul în dulap.

Iat-o fața, colo-i laba,
 Cea întinsă peste toți,
 Dar n-ajunge, dar nu poate
 Din cei vii să facă morți.

Iat-o fața, colo-i trupul,
 Cel nesăturat nicicind,
 Șarpele ce-nveninează
 Cu veninul său flămînd.

Iat-o fața, colo-i teatrul,
 Colo-i scena cu actori,
 Piesa-i slabă, nici un sens,
 Sînt grăunțe, nu sînt mori.

Iat-o față, colo-i farsa,
Adevărul e pe dos,
Cînd lăcusta de pe frunză
Trebuie să cadă jos...

Iat-o față — ici și colo —
Fără mască, în sfîrșit,
Pe din umbră, pe din spate —
Ce-a fost floare e cuțit.

ATITUDINE

Cine-mi mimează zîmbetul, vocea, arderea?
 Cine mă poate preface-n lemn uscat?
 Eu dau la o parte părerile, vrerile,
 Și arta cu mofturi, cuvîntul abstract.

N-are nimic prefăcutul cu mine,
 E lîmpede cinstea și chipul ce-o poartă,
 Cum să mă-impac cu cel care știe
 Ce pune de-o parte, ce pune în artă?

Cum să-i primesc ecoul deșert,
 Spinul sub limbă, vederea subțire
 Celui ce ura, frumos ambalată,
 Mi-o-ntinde în semn de nestinsă iubire?

Cine se joacă, să-și joace palavra,
 Suferitorul își are amiezile sale,
 Fîntîinile sale și-o sete fierbinte,
 Și calea lui lungă — o singură cale.

O singură stea, o nădejde, un vis
 Și-adevărul, dator pămîntului său,
 Artă cu mofturi? Cuvinte abstrakte?
 Respîng ce-i impropriu calendarului meu.

COLEGIILOR CHIMIȘTI

Slujitori pe la formule, magice ființe.
 Voi, stăpini materiali, vă salut substanța.
 Parcă-aș vrea să m-auziți: am găsit valența,
 Ce-a compus structura mea, verboul meu și viața.

Parcă-ncep un reportaj despre ce-i un om,
 Ce-am găsit în sinea lui pentru-măsura oară,—
 D-am găsit valențe noi, să le pot descrie
 Mai încolo peste iarnă, mai la primăvară.

Să mă-impart din ce-am găsit, că să știi și voi,
 Cum privesc material sufletul, ființa,
 Cum din frumuseți de grai, ce-l șoptesc părinții,
 Am creat substanțe noi și le scriu știința.

O știință nouă azi, cea mai nouă poate,
 Că-s puțini savanții ei sau îmi pare mie,
 Dar eu cred în steaua ei, cind privesc lăuntric,—
 O chimie-ntr-adevăr sau... poate-o alchimie...

MIEI DE SERĂ

Pasc mieii întâia iarbă a lor
 Și zbeară jalnic înțărcații,
 Iar între sfîrc și viață-ncape
 Un munte-ntreg de comparații.

Întâii pași pe piatra goală
 Sînt șovâielnici, slabî, nesiguri,—
 Se tem, probabil, înțărcații,
 Cumva să nu rămînă singuri.

Se tem, dar teamă-i o minciună,
 La fel — prudența ce-i stopează,--
 Nu-s miei, ci infantili de seră,
 Ce pragmatismu-și promovează.

Credința lor e prea ușoară
 Pentr-o-ncercare de talent,
 Că arta fuge-alunecînd
 De mielul practic și prudent.

Pedeapsa vine mai tîrziu,
 Aceeași grea, cu care ei
 Au atacat talente drepte
 Cu conștiința lor de miei.

Au atacat ca să-i atace
Restructurarea istui timp,
Să-i smulgă de la sfircul dulce
Și să-i înțarce într-un câmp...

Pasc mieii întâia iarbă a lor
Întîii pași pe piatra goală —
Eu îi cunosc: sănătatea de seră
Și-s măcinați de toropeală...

ALTOIRE INDOIERNICA

Pe o floare de trandafir
 E altoită-o frunză de urzică.
 Nu credeam, dar am văzut,
 Și-ntreb: cum se explică?

Cine însă-i cu știință?
 Agronomii? Botaniștii?
 Sau să rog să mă explice
 Scriitorii și artiștii?

Scriitorii scriu, n-au vreme.
 Agronomii fac știință.
 Botaniștii-ncuviiințează
 Ceea ce le spun artiștii.

Nu-i minune, ci necaz,
 Poate-i chiar încurcătură,
 Să nu știi, dar să te-amesteci
 Fără cuget în natură.

Poate-i urzicată teza,
 Dar de ce urzici petala?
 Intrebarea n-are vină,
 Dar se-ncurcă altoiala.

GINDURI DE TOAMNĂ

Iată viață: mi-a adus
 La un loc gunoi și slavă.
 Scutur teii tinereții,
 Floarea lor acum bolnavă.

Cît de repede-a trecut
 Primăvara printr-o luncă,
 Pe o singură cărare,
 Ce ducea mereu la muncă.

La sfîrșitul verii, cînd
 Ale toamnei brume-ncep,
 Unde-s teii? Frunza cade
 Si, cum cade, nu pricep...

Ploi și vînturi o răscoală
 Cu rugină și cu frig,—
 De ce tace? Sau n-ănde,
 Cum din urmă teii strig?

RĂSAI

Lul Mihail Ion Cibotaru

Răsai, poete. În cîmpul tău e luminos acum,
 Te-ndemn să-ți desfășori iubirea și credința,
 Căci nu pămîntul crește la-nsămîntarea brazdei
 Ci crește-n el suflarea, ci crește-n el sămînta.

Mă bucur faptei tale de-a da puteri vorbirii
 De-a răstigni tăceri, de-a-ndrăgosti cuvîntul,
 Cu tine mă adaug, ca să cunosc în vreme
 Puterea unui grai, cînd își rostește gîndul.

Cu tine mi-i prieten și drumul meu de-acasă,
 Și soarele ce-l pun să-mi lumineze-n tei.
 Spre bucuria noastră c-am rîs și-am plins de-odată,
 Și n-am hoțit privirea de ne-mpăcarea ei.

Răsai, poete. În cîmpul tău e ceasul altor pîini,
 Iar aurul se mută în spice și mai coapte,—
 Senină zi, senină, și ies din carteia ta
 Cum ies din floarea țării albinele-ncărcate.

ȚĂRANUL DIN MINE

Țăranul din mine duce dorul de-acasă,
 Un dor de izvoare, de miroș de mîntă —
 Să stau la fîntina cu umbre de măr,
 Să gîndesc un pămînt și pămîntul să simtă.

Căci țăranul din mine n-a lipsit niciodată,
 Atîta: am vrut să ar un asfalt,
 Să semân grăunții în piatra fieroasă,
 Să zidesc o zidire cu geamul înalt.

Să spun într-o carte un sfat țărănesc,
 Să mîntui cerneala aceasta din lume,
 Să știu că-s la loc uneltele loate
 Să am rînduială la grai și la nume.

Că-s toate știute de-o viață de om,
 Gustate amar la miez și la spic,
 Sorbite cu-n dor de priveliști materne,
 Pe care nu-ncerc nicicind să-l explic.

Atîta: îl port setos și sălbatic
 Prin orașul în care acum se-nopteaază
 Si-nghite pe rînd peisajele mele,—
 Pe țăranul ce duce dorul de-acasă.

MAI VORBIND CU-A TALE ȘOAPTE

Ceas tîrziu, sfîrșit de veac...
 Tot aici inchei o noapte,
 La un gream, în loc să tac,
 Mai vorbesc cu-a tale șoapte.

Parcă-mi pari că ești, dar unde?
 Cine știe al cui suflet
 Pentru tine îmi răspunde,
 Prăbușindu-mi-se-n cuget?

Nu știu, draga mea, și-i trist
 Că mă-ndepărtezi, streină,
 Să-mi mai pară că exist
 La hotare de lumină.

Ce rămîne-n urmă stins?
 Cum era? De ce nu este?
 Parcă te-am făcut un vis,
 Ce-l mai chem dintr-o poveste.

Cui să spun să mă-nțeleagă
 Că mi-i singur și mă doare,—
 Cea ce-odată mi-a fost dragă
 Azi mă pierde-n supărare.

ZIMBET DE TOAMNA

Zi vitregă și-un ceas urît,
Și-o toamnă care-ngălbenește,—
Ba mi-amintesc de ca și rîd,
Ba rîde ea și-și amintește.

O zi... Ea-n ceas se micșorează,
Prin toamnă și prin veac sunînd,—
De-o toamnă rîd cum cuvîntează.
Ba rîde ea de cum cuvînt.

Și rîd de rîs, mă bucur, cred,
Mi-i vesel, poate,— cine vede,
O zi de toamnă-n ceas o pierd
Sau o ciștiig, cînd ea mă pierde.

MEDITAȚII

Un infinit cu minus e timpul la trecut,
 iar timpul care vine e-un infinit cu plus —
 Balanța astă-i dreaptă, căci cele ce răsar
 Iși recunosc cîntarul prin cele ce-au apus.

Dacă-i aşa, atunci mă-ncearcă o-ntrbare:
 Unde-i locul nostru în adevărul-acesta?
 Mereu la mijloc, cred, căci semnele-s de departe,
 Dar viața e aici, în punctul de-nccercare.

Anume-n punctul tău, în clipa vieții tale,
 Nutrind setos concretul, nutrești și infinitul,
 Găsești ce-a fost odată, visezi la ce-o să fie,
 Doar la prezent abia tu nesfîrșești sfîrșitul.

Acum, cînd vezi artistic știința vieții, viața,
 Înconjurat de semne opuse ca valoare,
 Înseninezi concretul, ca să inspiri cu tine
 Ce-nghit în ele vremuri, la fel și distanțarea.

Tu te fixezi cu visul, găsești nădejdii locul,
 Să știi unde-i scînteia pe drum de nesfîrșituri,
 Căci de la focul tău pornesc făclii plus-minus,
 Doar tu fiind o sursă, izvor de infinituri.

MĂRTURISIRE

De parcă-am înmulțit în ochi
Neliniști la un suslet bun,—
Neavînd propunerî mai de soi
Eu arta inimii propun.

Și-o albie ce-n țărînul ei
Trăiri petrece în nisip,—
Sortit mi-i nimbul unui foc,
Ce-n versuri zilnic îl risip.

ZI CU LACRIMI ÎNTR-O CASĂ...

Zi cu lacrimi, ca de versuri,—
Iată-l unicul păcat,—
Prea sentimentală stare
Într-un suflet de bărbat.

Prea retras din lumea asta
Pe o margine de foc,
Unde cele dezbinăte
Nu se pot uni la loc.

Prea sleit de obosei
Și curmat de nedreptăți —
Într-o casă, ca 'ntr-o navă,
Și nu-s ape, ci pereți...

ŞI-AM ZIS ATUNCI: «ŞI MAREA...»

Duminica se-nserează mai devreme,
 Pe undeva-mi închipui o mare zbuciumată,
 Iar careva, mirîndu-se de veșnicie.
 Ar vrea să-și mai repete clipe înc-odată...

Aşa încep a măsura pe faţă oboseala,
 Si ochiul mi se-nchide cuminte în priviri,—
 Pe-un ţărm de timp, în ziua de duminică,
 Încerc nişte cămăşi pe-un trup de amintiri...

Eu nu mai ştiu cu ce v-am scris mai potrivit,
 Cu verbe-ndurerate, cu substantive grele
 Sau, poate, meditînd mereu pe alte ţărmuri,
 Visez cu ochii-nchişi duminici singurele?

Legende,— iată ce-i. Comori imaginate...
 Cuvintele-mi zidesc în zidul lor sullarea...
 E ziua de duminică și nu m-am împlinit,
 Căci îmi lipsea ceva și-am zis atunci: «Și marea...»

LA CITIREA CĂRȚII DE SEARA

De ce, bătrînule om, citești carte de seară?
 Ce cauți cărunt în cuvîntul iubire?
 Ce glas răgușit te strigă și tu
 Îi răspunzi prin această citire?

Cui îndrepți sensibilitatea-n suflet?
 Care nepot încurcat te ascultă?
 Pentru cine ești aşa de cărunt,
 Dacă inima încă nu îi căruntă?

Bătrînule om, îmi place vorbirea directă
 Pe la margini de veac, într-o carte...
 Hai zboară! Întinde mîna bătrînă,
 Căci stelele, vezi, se dau la o parte...

Ai spațiu destul, ce-adîncime
 E-n oceanul acesta de vară!
 Bătrînule om, ce mai spune inima ta
 La citirea cărții de seară?

VASILE COROBAN

In amintirea cărturarului

Era vremea-n Chișinău —
 Nori vopsiți și ploi de plan,
 Nu primea vopsea uva vremii
 Ne-mpăcatul Coroban.

El turna metal sarcastic
 Cu vederi de cărturar,
 Nu făcea agricultură
 Într-o foaie de ierbar.

Erau critici sub vopsea
 Cu idei de paravan,—
 N-avea loc în mintea lor
 Răsculatul Coroban.

El vedea-n cultura noastră
 O greșeală la pătrat,
 Nu, oricum, un rol de critic
 Pe o scenă de jucat...

Literați sulemeniți
 La cheremul unui clan,—
 Nu-i putea numi popor
 Înțeleptul Coroban,

El visa rotund intregul,
Parțial cînd îl scria,
Ba se lumina pe-o clipă,
Ba pe-un veac se-ntuneca.

Pe o stradă-n Chișinău
Intr-o vreme cu elan
Doar în gînduri mai vedea
Adevărul Coroban.

Și cum gîndul alteori
În provincie-i năprasnic —
Profesa o alchimie,
Căutînd metal sarcastic.

MOMENT ECOLOGIC

Se dedică profesorului Ion Dediu

Ecologic suflet demn,
 Ecologică speranță —
 În pădure — boli de lemn,
 Printre oameni — boli de viață.

Ecologic, ca de vis.
 Ca de multă tulburare.
 E urât în paradis,
 În infern e sărbătoare.

Ecologic apa-n stropi,
 Ecologic, ca de rouă.
 Nu-i sudoare, ci uncrop,
 Putrezește haina nouă.

Ca de Patrie și sfînt,—
 Ecologică strîmtoare,—
 Ecologic un pămînt,
 Ecologică o mare.

Ecologic viitor,—
 O istorie uitată,—
 Ecologic să nu mor
 Într-o pîne lăudată.

Ecologic și sărman
Că prea multă bogăție,
Ecologic veac roman,
Ecologică Rusie,

Ecologic de Bizanț
Și de cîte-s poluate —
Mii și mii de ani în lanț
Și totuna n-am dreptate.

REPLICA

Polemici, pasiuni și sfat —
 Infoiate perne pe același pat,
 Iar dacă știi că somnul
 E plin de fapte ce n-adorm,
 Imbeți privirea-n cloroform
 Și vezi albeți de nori mînjiți
 Cu prefăcute suferință...
 Întreb atunci:
 Ce suferi tu, ființă goală,
 Gen pustiu grammatical,
 Când pieptul tău de papagal
 Nu-i bun de pus măcar în oală?
 Cum poți mîncă aceeași hrana,
 Când știi că ea ți-a fost otravă —
 De foame, de plăcăci sau de zăbavă,
 Sau c-ai mîncat-o de pomană?
 Întreb atunci:
 Ce sfat îmi dai, cu care gură
 Culegi tăcerilor nectarul
 Și potrivești sub flori cîntarul
 Mereu prezent la cotitură?
 Abil și fariseic, poate,
 Cu har mizer rîvnești o cale,
 Dar te zătresc tot ale tale
 Nenorocite coate.
 Întreb atunci:
 Nu ți-i destul? Cu înc-o farsă
 N-ai să prezici întreagă scenă,
 Căci schimbă masca Melponenă
 În piesă ce se joacă-n casă.
 Cu înc-o replică nu-mi cere
 În focul meu experiență
 Absent ca să-ți impui prezență,
 Încostumat doar de putere...

Fără milă-i lenevia,
Haosul nutrește haos,
Limba nu-i parfum de seară
Într-o carte de repaos.

Limba e albina zilei
Și nectarul tuturor,
O cîmpie înflorită,
Ce-o cultivă un popor.

Grîu curat fără neghină,—
Tu gîndește-te ce sămeni,
Pruncii tăi, cînd își înalță
Demnitatea printre oameni.

Nu minți, căci în minciună
Bunătatea-i un repaos —
Fără milă-i lenevia,
Haosul nutrește haos...

UN POPOR DE FELUL NOSTRU...

Un popor de felul nostru,—
 Prea cuminte și prea bun,—
 El la dragoste — cam rece,
 Eu la dragoste — nebun...

Un popor de felul nostru
 Duce-o viață de poveste —
 Dimineața parcă nu-i,
 Inspre seară parcă este.

Un popor de felul nostru
 Pune-n sac și hai la piață —
 Dimineața vrea parale,
 Seară — cîntece de jale...

Un popor de felul nostru
 A băut... Acum nu bea.
 Tot ce face-n lumea astă
 E cum poate, nu cum vrea.

Un popor de felul nostru
 Naște prunci și face nunți —
 Dimineața parcă-s tineri,
 Inspre seară sănă cărunți.

Un popor de felul nostru
 Are grai, iubește viața,
 Ce-a aflat pe inserate.
 A uitat pîn' dimineața.

Un popor de felul nostru,—
 Am putea să fim chiar noi,—
 Dimineața-s foarte mulți,
 Seară — poate unul, doi...

Un popor de felul nostru
 E copil la bătrînețe,
 Are-o lecție de istorie,
 Dar nu știe cum s-o-nvețe.

Prea de tot, e mare cartea,
 Ca s-o-nvețe pe de rost,
 Mai ales la verbu-a fi,
 Mai ales la verbu-am fost...

Lăutari, lăutăriți,
 Voi, copii ai unui zbor,
 Să cîntați cum n-ați cîntat
 Altor feluri de popor.

ŞI ALȚII...

Pentru Dumitru Matcovschi

Ani comuni, dureri comune
 Şi, la fel, speranțe,
 În aceeași uniune
 Amintiți: şi alții...

În aceeași uniune
 Se-ncreunțau gradații:
 — Avem opere mai bune,
 Scrise nu de... alții...

Ale noastre-s cele sfinte,
 De popor alese.
 Care scriere? Cuvinte.
 Teme ne-nțelese...

Cum n-au grai? Ce le lipsește?
 Nu sîntem la piață.
 Al lor nume se citește
 Cum îl vrem: şi alții...

Ce doresc? Nu dorul face
 Mușchi la antrenare,
 Doar cu versuri despre pace
 Să trăiască-n ziare.

De n-au pagini cum se cere,
Cum le cer gradații,
Le-amintiți că la putere
Noi săntem, nu .. alții...

...Ani comuni, dureri comune
Și, la fel, speranțe...
Și-aveam loc în uniune —
Stabilit de ... alții...

ZIARIȘTI DE LA MOLDOVA

Se dedică luptătorilor pentru restructurare

Slavă vouă. Limba noastră
Are scrisul ei puternic.
Bun sosit. De cînd vă caut
Să scap țara de-ntuneric.

Bun sosit. Cuvîntul vostru
Are miez de sînge sfînt,
Deopotrivă de fierbinte
Și la faptă, și la gînd.

Slavă vouă. Eu mă-nchin
Cu-nchinare din popor.
În sfîrșit. Trecutul țării
Poate-avea și viitor.

În sfîrșit. Penița mea
A dat roade și lăstari.
Nu-s lozinci... Vă cheamă vremea
Pentru zile și mai mari.

Vă cuprind ca-ntr-o scrisoare,
Cu poclonuri de iubit...
Se dau luptele în ziare,
Se vor da și pe pămînt...

Să te sărut... Furtuna
 Furtunii s-o săpun.
 Să-mi zici nebunul meu,
 Să nu știu că-s nebun.

Să-mi cureți de pe trup
 Scîntei și să nu știu,
 Ce-i focul la-nceput,
 Ce-i focul mai tîrziu.

Să te lipsesc de-o sete,
 Să vină alte ploi,
 Să nu știu ce vom face
 Cu soarele apoi.

Să fim o clipă doar,
 Pe urmă să nu fim,—
 Am fost odată tineri
 De-atît că-mbătrînim.

De-atît c-am fost, săntem,
 Dar nu știu ce mi-ai spus —
 Eu te-am pierdut prin lume,
 Tu mă mai ții ascuns...

GHEORGHE ASACHI

**Se dedică pomenirii lui Gheorghe Asachi
la 200 de ani de la naștere**

Azi la Herța, peste ani,
Nici o urmă de-amintire.
Iată țara n-are bani
Pentru-n nume de cinstire.

Am ajuns săraci de tot,
Fără încrengătură,
Pentru-n mare patriot
N-avem nici măcar cuvinte.

N-am literă, metal,
Pentru-a-nfățișă o placă,
Mai ușor și mai banal,
Să nu stim să se tacă.

N-avem timp sau ce n-avem
S-adunăm cu noi trecutul?
Prin ospete-nțirziem,
Ametiti, cu împrumutul.

Ce ne costă un gînditor?
Ba nimic... Topiți-i bustul.
Zgura-i tot un viitor
Pentru cine-i astă gustul.

Cît ne costă un poet?
 Nici un ban... Topiți-i chipul.
 Nu va trece în deșert
 Munca ce-ași depus, cu tițipul.

Cît ne costă-un cărturar?
 Cărturari avem destui.
 Pînă de-am avea-n hambar
 Și să sim și mai sătui...

Gheorghe-Asachi, iată cum
 Azi la baștină se-nșinde
 Fum din care ieșe fum
 Fără ţinere de minte...

Iată cum... Dar peste vremi
 Vârs o lacrimă pe-o carte,
 Neștiind pe cine chemi,
 Și ce-i viață, și ce-i moarte?

Nu cerși. Ce nu-i al tău,
Este-al altora, al altei —
Scribi destui, e plină lumea,
Azi, acum și după moarte...

Sînt mieroși la vorbă, dar —
Plini de fapte veninoase...
Nu cerși. Nu-ntinde mâna
Că ai palmele prea arse...

Nu cerși. Cerșire vor,
Cînd te joacă-n premiere...
N-are loc în piesa lor
Ce e suflet și durere...

Sper la geniul unei mături
 Ce din casă ar mătura
 Tot gunoiul obosit
 Doar de-ngunoirea sa.

Sper minunea să se-nțimpe
 Intr-o mînă de popor
 Ce-i cu bătătură-n palme
 și asprime la picior.

Timpul e de casă nouă
 și de trai fără perdea,
 Nu mai vreau să-ndoi spinarea,
 Toată țara nu mai vrea.

Iată-l, în sfîrșit și pieptul,
 Cum se-ndreaptă și e drept,—
 Sper la geniul unei mături
 Să ne măture și-n piept...

UNUI VORBITOR

Pe dinafară plin, pe dinăuntru gol
Îl poți vedea adesea pe la tribune: cuvântă.
Stufoasă vorba lui, aruncă-nțelepciuni
Din care nu desprind vre-o-nvățătură sfîntă.

Și m-am deprins cu el, și parcă mi-ar lipsi,
De nu-l aud vre-o dată, mă-ntunecă ceva,—
Nimic deosebit și, totuși, e-un conflict
Între vorba lui și cumințenia mea.

CE VOR SCRITORII?

Există o stea, a noastră, aici,
 O lacrimă-n desfacerea florii,—
 Fratele meu, eu nu ţi-s dușman —
 Iată ce vor scriitorii...

Dacă mai pierdem și ultimul port,
 Acela matern în delta culorii,—
 Fratele meu, cu morții nu merg —
 Iată ce vor scriitorii...

Un grai să nu tacă, al nostru, aici,
 Trezește-l în suful viorii,—
 Fratele meu, deșteaptă-ți copiii —
 Iată ce vor scriitorii...

Pământul, izvorul își roagă stăpinul,
 Întoarcerea lui la dorite podgorii,—
 Fratele meu, îți cer demnitate —
 Iată ce vor scriitorii...

Aer n-ajunge pe metru patrat,
 Pe metru patrat se-ntunecă zorii,—
 Fratele meu, nu-ți vinde și casa —
 Iată ce vor scriitorii...

Nu-i unde, nu-i unde, săntem grămădiți
 În păstaia uscată-a victoriei,—
 Fratele meu, deșteaptă-ți ființa —
 Iată ce vor scriitorii..

Pe-aceste cîmpii, ale noastre, latine,
 Arde veșmîntul rupt al istoriei,—
 Fratele meu, ne cheamă părinții —
 Iată ce vor scriitorii...

Ne-am săturat de momeli și minciuni,
 Astăzi țara își spulberă norii,—
 Fratele meu, adevărul nu iartă —
 Iată ce vor scriitorii.

TRAGEDIA ARMEANĂ

...îndurerat de suferințele poporului frate..

Vinovați? N-aș crede, doamne.
 Vinovați față de cine?
 Vinovați față de ci?
 Vinovați față de tine?

Vinovați? N-aș crede, doamne.
 Doar de-află că-i armeană
 A lor inimă prin lume,
 A lor soartă de prigoană?

Vinovați? N-aș crede, doamne.
 Vinovați de care vină?
 Plini de lacrimi ochii lor
 Ca să-i vezi cum și se-nchină.

Cum li-i dragă țara lor
 Cu-a ei floare scuturată,—
 Vinovați? N-aș crede, doamne,
 Nici acum, nici altădată.

Vinovați? De ce? De cind?
 Au plătit să mai plătească
 Al lor drum, de unde-ncepe
 Suferința armenească.

Vinovați? De-alătă doar
Că-s vechimi cu demnitate.
Vinovați față de viață?
Vinovați față de moarte?

Vinovați? N-aș crede, doamne.
Noi dureri — aceeași rană,—
Prea ești, doamne, fără milă,
Prea de gheață în icoană...

CASA LUI ION DRUȚĂ

Era anul 1978, început de septembrie... Se împlineau 50 de ani de la nașterea lui Ion Druță... Ne-a venit o idee: să expediem la Moscova o telegramă de felicitare ilustrului nostru scriitor cu adresa Horodiștei... Am plecat la baștina scăritorului... Eram în trei: Grigore Vieru, Mihai Cimpoi și eu. Vroiam să-i vedem casa copilăriei, să-i transmitem o bucurie de-acasă... Ce-am, găsit însă, la Horodiște, în acel început de septembrie? Am găsit urme proaspete de demolare, o proaspătă călcătură de lut... Am reușit să aflăm: din porunca celor mai mari și mai tari din raion, din republică și la insistența unui biet învățător, ambiciozat de ideea de a intra cumva în istorie, întru înveșnicirea numelui său, sovietul sătesc a fost nevoit să cedeze. Căsuța lui Ion Druță a fost ștearsă preconcepțut de pe fața plaiului nostru...

...la 60 de ani ai scriitorului spinii dureroși ai tristei amintiri fimi cutremură ființa...

La Horodiște, la vatră,--- doamne, nici să presupui,—
Au pus casa de vînzare, casa scriitorului.
Noi doream o amintire, ei dorința ne-au vîndut —
Patru geamuri, un prăsad, bașlina ce l-a născut...

Le-au vîndut ca pe o marfă, au găsit și prețul lor,
Preț plătit ideologic de un biet învățător
Cu diploma-n buzunar de mancuit înversunat,
Ce-a clădit pe sfîntul loc un castel de ruinat.

N-a fost singur la tocmeală, ci era tovărășit
 De-un ucaz din Chișinău, de la primul în partid,
 De la primul în raion, de la primul în cel sat —
 Trei de primi care-au vîndut ce nu e de cumpărat.

Trei de primi și mai era la-ndemînă și un critic
 Ce-l vindea pe Druță-n ziare pe copeici de apolitic,
 Cum vindeau și casa lui — cea mai păsărică poate,
 Sîngerîndă între ei cu un singe de dreptate.

Sîngerînd de ziua lui, c-au ales și clipa asta,
 Cînd mai crîncen e toporul și mai slabă e fereastra,
 Cînd umilu-i mai umil — iar barbarul mai barbar —
 Să le-ajungă străduința pîn'la primul secretar.

Iar cel prim, la vînătoare,— el vîna și cărti alese,—
 Aflînd vestea, porunci să se-aducă vin la mese,
 Chefuind în ziua ceea de pomină în istorie,
 A lăsat în cronică vorbă de triumf și de victorie:

«În sfîrșit.»— Cu arma-n mînă și cu-n nume între dinti,
 A spus el ca pentru sine: «L-am zâtrit pînă-n părinți.
 I-am frînt pana, i-am pus casa sub o lamă de topor,
 Da-ți-i emerit acelui ce-a fost simplu-nvățător...»

Mare faptă-a săvîrșit — pildă pentru tot pămîntul.»—
 Astfel primul și-a-ncheiat încălzit de vin cuvîntul,
 Dar cum cheful se lungește într-un cap de vînător,
 Se gîndeia cum să-l vînceze și prin suflet de popor...

Unde-s, doamne? Ce-i cu ei? Cînd trec primi-n rîndul doi,
Potrivit ar fi să treacă cu pedeapsa printre noi,
Să răspundă de-a lor faptă, cînd stăteau în primul rînd —
Cei ce cumpără de-a valma cu toți cei care ne vînd...

... La Horodiște, la vatră, vor fi toamne îmbrumate,
Vor clădi o casă mică — cea mai păsărică poate,
I-or da numele lui Druță lîng-un nume de Mior,
N-or mai fi umili atunci: vînzător — cumpărător...

UNIRE, MOLDOVENI

Deșteaptă-te, popor,
 Treziți-vă, săteni,
 Ni-i scris pe viitor —
 Unire, moldoveni.

La Nistru și la Prut,
 La poale de Carpați —
 Ai noștri în trecut
 Și azi ai noștri frați,

Uniți de-același grai,
 La Dunăre, la Reni,
 Pe jumătăți de plai —
 Unire, moldoveni.

Un clopot, un destin,
 Un Ștefan Voevod,
 Cel Mare Domn Creștin,
 Cel mare Patriot.

Sub steagul strămoșesc —
 La viață și părinți —
 Un neam moldovenesc,
 Aceleași suferinți,

Același legămînt
Și lacrimi, și dureri,—
Deșteaptă-te, pămînt,
Roditi-vă, puteri.

Azi vremea ne-a întors
Nădejdea-n viitor,
Cu mila lui Cristos,
Deșteaptă-te, popor.

MAREA ADUNARE NAȚIONALĂ

Și noi răzleții, însingurați, cumva reci,
 Și-a noastră Moldovă — săgetată de boală —,
 Ca-ntr-o zi să pornim spre al ei căpătii —
 La Marea Adunare Națională.

Să se zdruncine somnul și teama, tăcerea.
 Să piară în inimă amorțirea totală —
 În ziua de august porniră poporul
 La Marea Adunare Națională.

Răbdătorii cîmpiei, izgoniții din sușlet.
 Ai lor frați și surori, și-a lor osteneală.
 Ai pămîntului prunci veniră din sate
 La Marea Adunare Națională.

Veniră să-ntrebe de grai și de drepturi.
 Veniră pe jos spre-a lor capitală,
 Cum vin re-nviații din mormintele lor —
 La Marea Adunare Națională.

Mai mare pe ei — doar inima lor,
Răbdarea ce-n sînge focuri răscoală,
Cuminții pămîntului, supușii icoanelor —
La Marea Adunare Națională.

O singură zi într-un veac umilit —
Să plingă, să rîdă și să se-nfrâtească —
O, Doamne, nu stinge lumina de august
Și ziua aceea Moldovenească.

NOMAZII SECOLULUI XX

Nomazi unionali pe căi unionale
 Vin de nu știu unde și pleacă undeva.
 Ei speră în adîncuri la zvonuri de metale,
 Iar la suprafață — la patria cuiva.

Cum drumu-i fără capăt și țara nesfîrșită,
 Cum totu-i provizoriu în ploaie și ninsoare,
 Ei lasă-n urma lor o vatră părăsită,
 Noi locuri potrivind de somn și de mîncare.

Unde moartea-i prinde, mor și se îngroapă,
 Și se nasc la ceas de vreme migratoare,
 Par niște vedenii gata să înceapă
 În lumea care este o lume orișicare.

Fără cruce, slobozi, robi fără credință.
 Musafiri întruna, niciodată gazde,
 Un pahar și-acela plin de umilință
 Lîngă piinea altor, tot din alte brazde.

Rătăcind aşa cu suflete deșarte,
 Părăsite bastini, oameni și valize,
 Zări întîmplătoare, fețe disperate --
 Parcă-ar fi din neamul unor biete gîze

Mare li-i mulțimea și deasă totodată,
 Li-i miezul văguit și viața cenușie,
 Nohai din alte veacuri, Krimeea lepădată
 Păsunind bucate cu slugănicie.

Vrerea îi conduce, adevăru-i bate,
 Crîncenul destin ce-o să-i prăpădească,
 Parcă-s cai în piedici, gloabe însetate,
 Ca să-i sufle vîntul, ca să-i amețească.

Răvășiți de poste li se-nverșunează
 Urgesita fire, veșnic răzvrătită,—
 La Nord cînd obosesc, spre Sud înaintează,
 Spre Indii noi de basm, spre-o deltă-nchipuită.

Trăiesc imaginar, îi roade plăcileală,
 La vatră nu revin, li-i drumul mai departe,
 Pe undeva prin lume, spre-o stepă mondială.
 Lăsind în urma lor lacrimi populare...

DETECTIVUL

Regizor și dramaturg, și actor în teatrul său,
 Ne-a umplut de rele țara, cînd domnea la Chișinău.
 Ne-a umplut de rîie față că-i plăcea experiența —
 Prea istorică prezență, ca să-i rătăcim absența.

Prea istoric ne-a hoștit și originea, și graiul,
 Urma lui ca un «complex» murdărește plaiul,
 Urma lui de filozof prea o simte rubla țării,
 Vitărind filozofii în cerneala călimării.

Priceput la toate cele, făcea chefuri la conac,
 Redacta biografiei — din sărman crea c u l a c,
 Tinea muți și surzi la ușă, să n-audă, să nu spună,
 Ce fac monștrii pe moșie, cînd li-i cauza comună.

Tocmai jale mi se face de sărmanul dramaturg,—
 La-nceput veterinar de dus caii la uluc,—
 Cînd a scris în actu-ntii mai puțin ca-n actul doi
 Și-a rămas dator să-ntoarcă banii înapoi...

Resturi? Da. Dar ce ne facem cu trecutul amintit?
 Ce putere are-n urmă cinstea omului trudit?
 Regizorul e plecat. Ce-i cu teatrul? Se repară?
 Nu din posturi aruncat. Scuturat și scos din țară.

MISTIFICATORII

Ştiu că-n lume sînt contabili,
 Scurg materii din finanţe,
 Socot rubla şi-s capabili
 Să gîndească pe instanţe.

Ii prefer altor profesii,
 Ce şi ele sînt statiste,
 Din idei cînd scad represii,
 Obţin cifre progresiste.

Multe tomuri, mii de pagini —
 O istorie-ncrucişată,
 Ce-avea viaţa în imagini
 Şi iubirea sub lăcată.

Fier destul de rezistent
 Sub o largă pălărie,
 Azi ce-o poartă cu regret
 Suflete de săracie.

Cifrele nu dau nimic —
 Doar uitări de referinţă,
 Cînd cu marfa mai ridic
 Demnităţi din umilinţă.

Cînd se pune pe cîntar
 În republică greșeala,
 Zahăr într-un ceai amar —
 Iată care-i portocala.

Iată mustul și concertul,
 Și orchestrele din groapă,—
 Istovit e chiar conceptul
 De-a mai bea un strop de apă.

Istovit e chiar hambarul
 Ce miroase-a cianură,
 Cind își promovează darul
 De-a fi față pentru gură.

Iată pofta de materii
 Cu tabeluri și substanță.
 Iată-l calculul puterii
 În adînc și pe distanță.

Doamne, știi la ce-s capabili?
 La orice cu orișicare.
 Într-o lume de contabili
 În zadar te-arăți c-o floare...

CELOR CE PUN GRAIUL LA VOT

Moldoveni în pașapoarte
 Azi pun graiul la votare —
 Unica cetate-a noastră
 Cu-a ei ziduri vorbitoare.

Ne sucesc în fel și chip
 Mintea, sufletul, ființa,
 Parcă graiul își discută
 Dreptul său și suferința.

Parcă vor să mă aleagă
 Cu un vot în plus acasă
 Într-o limbă ce cînvîntă
 Să șoptesc cu gura arsă.

Parcă-aș fi popor sălbatic
 Ce mai ieri purta o blană
 Și un cap fără de creier
 Sub o cușmă moldoveană.

Parcă n-aș avea părinți
 Și mă nasc promisiuni —
 Fără grai degeaba scrieți
 În anchele națiuni.

Fără grai pustiu e totul,
 Ziua se preschimbă-n noapte,
 Pruncii sun la pieptul mamei
 Un venin în loc de lapte.

V-am dat mulle, vă mai dau
 Codrii care mi-au rămas,
 Numai graiul nu-mi atingeți,
 Al lui suflet cu-al meu glas.

V-am dat multe, vă mai dau
 Si-un blestem de deșteptare,—
 Moldoveni în pașapoarte,—
 Nu dau graiul la votare.

INTERTERMODINAMICA¹

Intertermodinamică —
 Intersociali-demodați —
 O veche cămașă mecanică
 Din nou pe noi măsurăți.

Trupul refuză, dar poate
 Refuză și suflul gol,
 Pentru că intercoatele
 Se sprijină pe interpol.

Fie, aşa e breveta
 Cu iz de interpriviri,
 Vopsită interboneta
 Cu zeamă de trandafiri.

Ca să reprob argumentul
 Florii muiate în clor,
 Găsesc că intermomentul
 Are, precis, novator.

Ba și o piesă se joacă
 În teatrul cu interactori,
 Dar replica iarăși îneacă
 În groapă pe niște suflori.

Urme se văd pe hîrtie,
De parcă a plîns un copil,
O, doamne, ce interhîtrie
Pe solul interutil.

Acasă, mai iute, acasă,
Călare pe iepe de vînt,
La stepă cea voluptoasă
Cu sărcul interfrînt.

Acasă, acolo, departe,
Înainte sau înapoi
Unica interdreptate —
Adevărul din internoi.

IDEI DE-ALALTĂIERI

Cine-am fost? Și cine suntem?
 Cine-ați vrea să fim acasă?
 Niște muți, ființe oarbe
 Sau o carne fără oase?

Sau ne vreji poate popor
 Cu-a lui libere talente
 Și de aceea ne socoateți
 Graiul, veacul în procente?

Nu știu cum, dar prea umil
 Ne așterneți pe hîrtie,
 Înmulțind cu cifre grase
 Un belșug cu-o săracie.

Voi — idei de-alaltăieri
 Cu smirnovi înstaliniți,
 Cine suntem, știm prea bine,
 Și mereu că ne iubiți.

C-aveți griji, trecutul nostru
 A fumat dintr-un tutun
 Amețeala unor vorbe
 Ce scoteau pe gură fum.

Nu sînt plebe, sînt popor,
 Si gîndesc în graiul meu
 Ce lipsește la Tiraspol,
 Ce-i prea mult la Chișinău.

Mai rămîn neachitate
 Bodiuile datorii
 Cît mai naște plaiul nostru
 Demnitate și copii.

Cît mai sîntem ca să sim
 Pentru viață și puteri —
 Vă plesnească apetitul,
 Voi — idei de-alaltăieri.

PARCĂ OAMENI, PARCĂ FIARE...

Au smirnovii măști destule,
 Joacă teatru-n piese slabe
 Și propagă de la ferme,
 Prin republici pete albe.

Și sînt mode cu mustați,
 Umbre cu sprînceana deasă —
 Toate trec, rămîne țara,
 Dar aşa cum ei ne-o lasă.

Mai sleită, mai bolnavă —
 Abia suflă biata fire,
 Cu ce este se hrănește
 La răscruci de mîntuire.

Sînt și-n foamete grăunțe,
 Vii rămîn și-n deportare,—
 Azi cu noi și morții noștri
 Fie puși la adunare.

Căci au fost copii de-o lună
 Și mirese nejucate,
 Miri ce-au ars la nunta lor
 Prin ținuturi înghețate.

Căci am fost încercuiți
Cu ideea-nflăinînzirii,
Monștrii din NCVD-e
Punind bazele pieirii...

Dar a obosit și moartea,
Și dictatul, și hoția —
Cei ce beau pe-acoperișe
Și-au băut și temelia.
Și-au mîncat și proprii prunci
Intr-un stil de vînătoare,
Intr-o vreme cu himere,
Parcă oameni, parcă fiare...

DUMITRU MATCOVSCHI, MAI-IUNIE 1989

Nu, nu se poate, nu. E altceva: el doarme...
 Visează. În țara lui e-un soare cu dureri
 Și el e-n foc, e chiar în miezul ars,
 În flacăra ce mistuie puteri.

Tăcerea însăși o pătrunde astfel,
 Esența vieții dincolo de mort,
 Pe unde timpul se întoarce înapoi
 Ca să lipsească florile de rod.

Între el și cer e un repaos scurt,
 Dat numai lui, o dată, ca un spin,
 Ca un izvor din care-alege ape
 Ca să stropească straturi de pelin.

Acum de-a-ntregu-i suflet, luminează
 Tot ce-n lumea noastră s-ar lipsi de trup,
 Astfel clădește poduri pe oase sfârîmate
 Peste alpii mari ce-n curgeri se-ntrerup.

Nu-l caut, îl găsesc. E-n țara cu dureri.
 El își pivește umbra cu ochi nedumeriți:
 Cât de adîncă este? Ca o fintină poate
 Și-o cumpăna ce-apleacă asupra-i suferințăi.

Ce-i asta? Întîmplare? Cutremur? Sau ghețari?
 Un frig dintr-o scrisoare ce-o știe pe de rost?
 Exact ca-n labirint — același corridor,
 În care, dacă este, înseamnă c-a mai fost.

Misterios e cercul și nu e încotro,
 De aceea se rotește-n sine-singurat
 Și nu mai vede lucruri, și i se pare straniu:
 De ce sint doi în unul și cine-i celălalt?

Nu, nu se poate, nu. Să-neapă-n umbra lui
 Cea mai hidroasă umbră — un hoț, ce fură vieți
 Și să nu știe nimeni, nici să nu vrea să știe
 Că lumea în esență e lup ce mîncă iezi?

Poți spune pietrei piatră și ea nu te urăște.
 Dar între oameni ură e luciu de cuțit.
 De ce trăiesc nu știu, atât că printre coate
 Se tăvălesc afaceri și vieți de înghițit.

Invidia e altceva... Otrava lui Saliere,
 Dar ce-i o zdruncinare cu țipăt de metal?
 Slujire? Atentat? Un cîine care mușcă
 Și-mpinge cu turbare poeții la spital?

Accasta e breveta minciunilor de-acum,
 Plătită stalinist de-un scaun cu sudori,
 Si rubla dezlegată a unei morți stupide
 Ce latră adevărul propriei valori...

Nu, nu se poate, nu. In sinea lui cunoaște
 Si arcul, si săgeata, si versul de prises
 La ora necredinței, cînd ce-mplinește biblic
 Pe cruce răstignitul alături de Cristos.

Așa s-alege jertfa — la marginea luninii
 Spre noapte, spre-ntuneric cu ochii sperieți,
 Poporul nu-i de vină, pămîntu-i basarab
 Atit că turbă ciinii și mușcă din poeți...

Cît n-am scos din țară hoții
 Ce-au hoțit pe patrioți,
 Dreptul lor de cîrmă, pus
 Pe valori de patru roți...

Cît n-am scos din casă morții,
 Schinguiți de-un mare mort,
 Pîra și minciuna care
 Au fost scrise pe sub cot...

Cît n-am scos dintre umili
 Al lor chip de umilire,
 Capul lor lăsat pe trunchi,
 Ca un semn de înflorire...

Cît n-am ars în singe ghimpii —
 Liber suflet la putere,—
 Vor fi nopți și nopți, și poate —
 Apoi ziua de-nviere...

MIHAI EMINESCU, 1989

Ale tale mări de cuget, munjii tăi de suferință
 Sînt ca însăși limba noastră în istoria cu oglinzi,
 Cum din zbucium e născută, zbuciumă poeții săi,
 Dă putere celor buni, îi slăbește pe cei răi.

Lasă vremilor un sprijin și ne-adună înapoi,
 Răzlețiți de cicatricea ce se cățără pe noi
 Să ne-ntunece-n desimea care mistuie pămîntul
 Și ne învărăbește viața și ne tulbură cuvîntul...

Noi, în casa noastră, oaspeți? Tot mai rari și mai puțini?
 Care umbră glăsuiește în pădurea cu lumiini?
 Peste ceasul morții crude cind se-ncheie răsuflarea,
 Care lacrimi se revarsă să se umple cerul, marea?

Nimeni nu-mi citească chipul — doar poetul într-un vers
 Și cosită o cîmpie înainte de cules,
 La răscrucea istui loc, unde-mi pieră bunătatea,
 Lîng-o vatră cu jâratic și-n văpaie libertatea.

Unde sufăr adevărul și-n metafore-l pătrund,
 La-ntrebările ființei să am glas și să răspund,
 Legile ce-mi aparțin — ale mele-n neclintire,—
 Fie-mi lună, fie-mi soare și a stelelor rotire.

Fie-mi casă și grădină, strop de rouă și izvor,
 Tot ce-n cîntec e refrenul unui spirit și popor,
 Tot ce-n vreme împletește alte ore și le leagă
 Pentru-o lume mai curată, mai onestă, mai întreagă.

Pe o planetă obosită, oboseli se rinduiesc,
 Cele multe altădată cu nimic se-nlocuiesc,
 Coadă, cap, apoi și trup — par a fi de o măsură,
 Cind fac becuri pentru simțuri launloc cu murătură.

La Moldova ca niciunde tipă mintea în lăstari,
 Nu mai rabdă, nici nu poate, mic pămîntul, planuri mari,
 Au zidit întii complexe, azi zidesc cu rîvnă vile,
 Se adaugă ideii nu idei, ci doar pastile.

Concurează cei obraznici la căușul fără fund,
 Ziditorii scriu poeme, iar poetii cără prund,
 Una spunem, alta facem și ne suflă mai departe
 Vîntul pînzele în mînă pe corăbii scufundate.

Am ajuns civilizați cu lucrări de marafet,
 Lumea cosmosul și-l ia, noi mai cerem alfabet,
 Inventăm ieroglife și ne bucurăm, firește,
 Pe latini că-i învățăm astăzi iarăși latinește.

Ne aprindem la cuvinte, mai mințim o viță-n cîntec,
 Arta noastră-i osebită: noi din suflet facem pîntec,
 Așteptăm, poate cumva, cineva, ca prin minune,
 Să-și ia sie cele rele, ne dea nouă cele bune.

Plutitori pe apa țării, n-avem apă, dar nici port,
 Ne fălim într-o strîmtoare cu vesminte de import,
 Plătim triplu, cît nu costă, și aşa o plată dublă,
 Vindem casa părintească să ne avuțim cu-o rublă.

Ne-amește vorba dulce într-o lacrimă de vin
 Și umplem desertul care niciodată n-a fost plin,
 Ba ne scade simțământul, ba ne crește nerăbdarea,
 Nu știu cum, dar pîneci noastre parcă îi lipsește sarea.

Cei ce scriu istoria noastră ne descriu ca pe calici
 Și ne pradă adevărul ba pe-acolo, ba pe-aici,
 Taie pomul cum le vine, ba coroane, ba o cracă,
 Pun sămință de tot felul s-o uităm pe aceea dacă.

Să uităm izvorul țării că ne tragem de la Rim,
 Și latinitatea care de la naștere-o vorbim,—
 Ei ne-ngrăpă-n disertații după cum li se plătește —
 Tot din gustul pînii calde ce-o-ngrijim moldovenește.

Vodă Ștefan Mare Domn nu există pentru ei,—
 Numai pagini ocupate, domnitori de sortul trei,
 Parcă ling ceaunul lumii și funginginea de afară,
 Mestecînd în gură africi, europe să le pară.

E plecat poetul țării, patrioți ca dînsul nu-s.
 Doar un rîu în pieptul lui mînă lacrimi pe ascuns,
 Cad din ochi și se desfac flori în porțile deschise,
 Tălmăcîte peste noapte — poate versuri, poate vise...